

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Wsparcie na wdrażanie i zarządzanie strategią rozwoju lokalnego
kierowanego przez społeczność dofinansowane ze środków
Unii Europejskiej w ramach EFRROW

Stowarzyszenie
Lokalna Grupa Działania
Partnerstwo Ducha Gór

SZKOLENIE

NOWE DOTACJE PS WPR 2023-27

**podejmowanie i rozwój działalności gospodarczej
agroturystyka, zagrody edukacyjne**

16.12.2024 GODZ. 14.00-16.00

**Centrum Aktywności Społecznej w Podgórzynie
ul. Żołnierska 13**

Nie jest konieczna rejestracja.

Wsparcie na wdrażanie i zarządzanie strategią rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność
dofinansowano ze środków Unii Europejskiej, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów
Wiejskich, w ramach Planu Strategicznego
dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Agenda szkolenia

1. Podstawowe warunki przyznawania pomocy.
2. Lokalne Kryteria Wyboru.
3. Pytania i odpowiedzi.

Podstawy prawne

1. Rozporządzenie 2021/1060 – rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (Dz. Urz. UE L 231 z 30.06.2021, str. 159, z późn. zm.);
2. Ustawa RLKS – ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z 2023 r. poz. 1554 z późn. zm.);
3. Ustawa PS WPR – ustawa z dnia 8 lutego 2023 r. o Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 (Dz. U. z 2024 r. poz. 261 z późn. zm.);

Podstawy prawne

4. Wytyczne podstawowe - Wytyczne podstawowe w zakresie pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027;
5. Wytyczne szczegółowe w zakresie przyznawania i wypłaty pomocy finansowej w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) – komponent wdrażanie LSR;
6. Wytyczne szczegółowe w zakresie przyznawania, wypłaty i zwrotu pomocy finansowej ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027 dla interwencji I.13.1 LEADER/Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność (RLKS) – komponent Zarządzanie LSR;
7. Wytyczne w zakresie zasad ustalania kwoty dostępnych środków w ramach niektórych interwencji Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023–2027

Podstawy prawne

8. Wytyczne szczegółowe w zakresie przygotowania i realizacji projektów grantowych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027.
9. Wytyczne w zakresie niektórych zasad dokonywania wyboru operacji lub grantobiorców przez lokalne grupy działania.

LSR 2014-2020 w EURO

Zakres wsparcia	PROW	Razem EFSI
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013) 19.2	Pierwotna kwota 1 750 000 2 518 500,00	 2 518 500,00
Współpraca (art. 35 ust.1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013) 19.3	251 850,00	251 850,00
Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013) 19.4	454 120,00	454 120,00
Aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013) 19.4	27 500,00	27 500,00
Razem	3 251 970,00	3 251 970,00

LSR 2014-2020

WSZYSTKIE GMINY – LICZBA PROJEKTÓW ogółem

Lp.	ZAKRES PROJEKTU/liczba projektów	łącznie w zakresie	Kowary	Karpacz	Szklarska Poręba	Piechowice	Mysłakowice	Podgórzyn	Janowice Wielkie
1.	Podejmowanie działalności gospodarczej	58	2	5	11	4	8	17	11
2.	Rozwijanie działalności gospodarczej	7	0	1	2	1	1	2	0
3.	Niekomercyjna infrastruktura turystyczna, rekreacyjna i kulturowa	16	4	2	1	2	2	4	1
4.	Małe granty, w tym SV	46	6	3	7	3	8	10	9
5.	Inkubator przetwórstwa	1	0	0	0	0	0	1	0
Podsumowanie:		128	12	11	21	10	19	34	21

WSZYSTKIE GMINY – KWOTY PROJEKTÓW ogółem

	ZAKRES PROJEKTU/kwoty	Łącznie w zakresie	Kowary	Karpacz	Szklarska Poręba	Piechowice	Mysłakowice	Podgórzyn	Janowice Wielkie
1	Podejmowanie działalności gospodarczej	4 640 000,00	160 000,00	400 000,00	880 000,00	320 000,00	640 000,00	1 360 000,00	880 000,00
2	Rozwijanie działalności gospodarczej	1 402 098,51	0,00	115 696,00	348 882,04	300 000,00	105 773,70	531 746,77	0,00
3	Niekomercyjna infrastruktura turystyczna, rekreacyjna i kulturowa	3 117 759,85	999 999,00	428 283,95	199 999,00	432 123,90	361 254,00	796 173,00	79 927,00
4	Małe granty, w tym SV	1 281 796	146 857,00	122 754,00	186 857,00	92 614,00	254 000,00	224 000,00	230 714,00
5	Inkubator Przetwórstwa	500 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	500 000,00	0,00
Podsumowanie:		11 097 654,36	1 306 856,00	1 066 733,95	1 615 738,04	1 144 737,90	1 361 027,70	3 411 919,77	1 190 641,00

LSR 2023-27 w EURO

PLANOWANA WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW NA WDRAŻANIE LSR I ZARZĄDZANIE LSR				
Zakres wsparcia	Program/Fundusz			Środki ogółem (EUR)
	PS WPR	EFRR*	EFS+*	
Wdrażanie LSR (art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 2021/1060)	1 500 000,00	0	0	1 500 000,00
Zarządzanie LSR (art. 34 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 2021/1060)	362 500	0	0	362 500
Razem	1 862 500	0	0	1 862 500

Zakres wsparcia	PROW	Razem EFSI
Realizacja LSR (art. 35 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 1303/2013) 19.2	2 518 500,00	2 518 500,00
Współpraca (art. 35 ust.1 lit. c rozporządzenia nr 1303/2013) 19.3	251 850,00	251 850,00
Koszty bieżące (art. 35 ust. 1 lit. d rozporządzenia nr 1303/2013) 19.4	454 120,00	454 120,00
Aktywizacja (art. 35 ust. 1 lit. e rozporządzenia nr 1303/2013) 19.4	27 500,00	27 500,00
Razem	3 251 970,00	3 251 970,00

Pierwotna kwota 1750 000 EUR

PLANOWANA WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW NA WDRAŻANIE LSR I ZARZĄDZANIE LSR				
Zakres wsparcia	Program/Fundusz			Środki ogółem (EUR)
	PS WPR	EFRR*	EFS+*	
Wdrażanie LSR (art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 2021/1060)	1 500 000,00	0	0	1 500 000,00
Zarządzanie LSR (art. 34 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 2021/1060)	362 500	0	0	362 500
Razem	1 862 500	0	0	1 862 500

Cele, przedsięwzięcia, budżet w EUR – LSR 2023-2027

Budżet EUR	Przedsięwzięcia w ramach celu C.1. Zielona gospodarka i adaptacja do zmian klimatu w Partnerstwie Ducha Gór	grupy docelowe	sposób realizacji
205 000	P 1.1. Zielona przedsiębiorczość	przedsiębiorcy, osoby fizyczne, osoby w niekorzystnej sytuacji określone w LSR	konkurs, animacja
175 000	P 1.2. Rozwijanie pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych	rolnicy, domownicy rolników	konkurs, animacja
25 000	P 1.3. Współpraca dla adaptacji do zmiany klimatu	osoby fizyczne, mieszkańcy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, samorządy lokalne, osoby w niekorzystnej sytuacji określone w LSR	projekt grantowy, animacja
Budżet EUR	Przedsięwzięcia w ramach celu C.2. Inkluzywne, inteligentne, innowacyjne wspólnoty w Partnerstwie Ducha Gór gotowe na niekorzystne zmiany społeczne i klimatyczne	grupy docelowe	sposób realizacji
300 000	P 2.1. Ład przestrzenny służący społeczności i klimatowi	osoby w niekorzystnej sytuacji określone w LSR, seniorzy, pozostali mieszkańcy	konkurs, animacja
50 000	P 2.2. Współpraca i inteligentne rozwiązania, dostęp do usług	osoby fizyczne, mieszkańcy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, samorządy lokalne, osoby w niekorzystnej sytuacji określone w LSR	Projekt grantowy na przygotowanie koncepcji SV, projekt grantowy na realizację koncepcji SV, animacja
120 000	P 2.3. Wspieranie innowacyjnej, inteligentnej przedsiębiorczości	przedsiębiorcy, osoby fizyczne, osoby w niekorzystnej sytuacji określone w LSR	konkurs, animacja
115 000	P 2.4. Wspieranie liderów, lokalnych społeczności gotowych na zmiany, dostęp do edukacji, dziedzictwa i kultury	lokalni liderzy, organizacje pozarządowe, osoby w niekorzystnej sytuacji określone w LSR	projekty w partnerstwie z udziałem partnerów zagranicznych, projekt grantowy, projekt własny, animacja
Budżet EUR	Przedsięwzięcia w ramach celu C.3. Poprawa dobrostanu dzieci i młodzieży w Partnerstwie Ducha Gór i odporności na niekorzystne zmiany społeczne i klimatyczne	grupy docelowe	sposób realizacji
60 000	P 3.1. Wspieranie aktywności, kompetencji młodzieży	młodzież do 25 r. ż, młodzieżowi liderzy	Projekt grantowy, projekt własny, animacja
400 000	P 3.2. Infrastruktura dla młodzieży	młodzież do 25 r.ż.	konkurs, animacja
50 000	P 3.3. Przedsiębiorcza młodzież	młodzież do 25 r.ż.	konkurs, animacja

Plan działania – cel 1 – zapisy w LSR 2023-2027

CEL	lata	do 31.12.2024		do 31.12.2025		do 31.12.2026		do 31.12.2027		do 31.12.2028		do 31.12.2029		Program
	Nazwa wskaźnika	Wartość j.m.	% realizacji narastająco	Wartość j.m.	% realizacji narastająco	Wartość j.m.	% realizacji narastająco	Wartość j.m.	% realizacji narastająco	Wartość j.m.	% realizacji narastająco	Wartość j.m.	% realizacji narastająco	
C.1. Zielona gospodarka i adaptacja do zmiany klimatu w Partnerstwie Ducha Gór														
P 1.1. Zielona przedsiębiorczość	Wskaźnik produktu: liczba operacji – nowych przedsiębiorstw			2 szt.	100%									PS WPR 2023-27
	Wskaźnik produktu: liczba operacji na rozwój przedsiębiorstw			6 szt.	100%									
P 1.2. Rozwijanie pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych	Wskaźnik produktu: liczba operacji – gospodarstw agroturystycznych					4 szt.	100%							
	Wskaźnik produktu: liczba operacji – zagród edukacyjnych					1 szt.	100%							
	Wskaźnik produktu: liczba operacji – krótkie łańcuchy dostaw					1 szt.	100%							
P 1.3. Współpraca dla adaptacji do zmiany klimatu	Wskaźnik produktu: liczba operacji-liczba projektów grantowych							1 szt.	100%					

Plan działania – cel 2 – zapisy w LSR 2023-2027

CEL	lata	do 31.12.2024		do 31.12.2025		do 31.12.2026		do 31.12.2027		do 31.12.2028		do 31.12.2029		Program
	Nazwa wskaźnika	Wartość j.m.	% realizacji narastająco	Wartość j.m.	% realizacji narastająco	Wartość j.m.	% realizacji narastająco	Wartość j.m.	% realizacji narastająco	Wartość j.m.	% realizacji narastająco	Wartość j.m.	% realizacji narastająco	
C.2. Inkluzywne, inteligentne, innowacyjne wspólnoty w Partnerstwie Ducha Gór gotowe na niekorzystne zmiany społeczne i klimatyczne														
P 2.1. Ład przestrzenny służący społecznościom i klimatowi	Wskaźnik produktu: liczba operacji – inwestycje			3 szt.	100%									PS WPR 2023-27
P 2.2. Współpraca i inteligentne rozwiązania, dostęp do usług	Wskaźnik produktu: liczba operacji-liczba projektów grantowych wdrażających koncepcje SV					1 szt.	100%							
	Wskaźnik produktu: liczba operacji liczba projektów grantowych dot. przygotowania koncepcji SV					1 szt.								
P 2.3. Wspieranie innowacyjnej, inteligentnej przedsiębiorczości	Wskaźnik produktu: liczba operacji – nowych przedsiębiorstw					2 szt.	100%							
	Wskaźnik produktu: liczba operacji na rozwój przedsiębiorstw					2 szt.	100%							
P 2.4. Wspieranie liderów, lokalnych społeczności gotowych na zmiany, dostęp do edukacji, dziedzictwa i kultury	Wskaźnik produktu: liczba projektów grantowych			1 szt.	33,33%			2 szt.	100%					
	Wskaźnik produktu: Liczba operacji własnych									1 szt.	100%			
	Wskaźnik produktu: Liczba projektów w partnerstwie									1 szt.	100%			

Plan działania – cel 3 – zapisy w LSR 2023-2027

CEL	lata	do 31.12.2024		do 31.12.2025		do 31.12.2026		do 31.12.2027		do 31.12.2028		do 31.12.2029		Program
	Nazwa wskaźnika	Wartość j.m. % realizacji narastająco	Wartość j.m. % realizacji narastająco	Wartość j.m. % realizacji narastająco	Wartość j.m. % realizacji narastająco	Wartość j.m. % realizacji narastająco	Wartość j.m. % realizacji narastająco	Wartość j.m. % realizacji narastająco	Wartość j.m. % realizacji narastająco	Wartość j.m. % realizacji narastająco	Wartość j.m. % realizacji narastająco			
C.3.Poprawa dobrostanu dzieci i młodzieży w Partnerstwie Ducha Gór i odporności na niekorzystne zmiany społeczne i klimatyczne														
P 3.1. Wspieranie aktywności, kompetencji młodzieży	Wskaźnik produktu: liczba projektów grantowych					2 szt.	100%							PS WPR 2023-27
	Wskaźnik produktu: Liczba operacji własnych									1 szt.	100%			
P 3.2. Infrastruktura dla młodzieży	Wskaźnik produktu: liczba operacji – inwestycje			4 szt.	100%									
P 3.3. Przedsiębiorcza młodzież	Wskaźnik produktu: liczba operacji – nowych przedsiębiorstw					2 szt.	100%							

Zakres i liczba zaplanowanych operacji

Zakres	Liczba operacji w zależności od kwoty	Cel
Podejmowanie działalności gospodarczej	minimum 6, max 12	C.1-C.3
Rozwój działalności gospodarczej	minimum 8, mx 16	C.1-C.2
Gospodarstwa agroturystyczne	minimum 4, max 8	C.1
Zagrody edukacyjne	minimum 1, max 4	C.1
Krótki łańcuch żywności	minimum 1, max 2	C.1
Projekty grantowe	6	C1-C.3
Niekomercyjne inwestycje	minimum 7, max 14	C.2-C.3

C.1. Zielona gospodarka i odporność na zmiany klimatu w Partnerstwie Ducha Gór

Analiza potrzeb i potencjału obszaru LGD wyraźnie wskazuje na potrzebę podejmowania działań i przedsięwzięć mających na celu zrównoważony rozwój obszaru LGD, w zakresie gospodarki, ochrony klimatu i środowiska.

Lokalna społeczność na wszystkich spotkaniach organizowanych w ramach konsultacji za każdym razem wykazywała troskę o klimat i środowisko naturalne, które z uwagi na niekorzystne działania na obszarze LGD (np. niekontrolowana zabudowa Karkonoszy, nadmierna wycinka drzew, susze itd.) wymaga wsparcia.

W oparciu o konsultacje sformułowano w/w nazwę celu, który zawiera trzy uzupełniające się przedsięwzięcia związane ze zrównoważonym rozwojem obszaru LGD:

P.1.1. Zielona przedsiębiorczość

Finansowane będą działania w obszarze biogospodarki, recyklingu i gospodarki odpadami, zrównoważonej produkcji, zrównoważonej turystyki, zielonej i eko turystyki (kulturowej, produkty lokalne, pracownie rzemieślnicze, turystyka niemasaowa itp.), które w zrównoważony sposób wykorzystają potencjał obszaru LGD.

Realizacja celu 1 przyczyni się do wprowadzenia zasad obiegu zamkniętego gospodarki, zielonej, niskoemisyjnej, energooszczędnej, zasobooszczędnej, opartej na odnawialnych źródłach energii lub czystej technologii i produkcji. Dzięki takiemu podejściu możliwa będzie również poprawa efektywności energetycznej i materiałowej, zrównoważony model konsumpcji, zrównoważona polityka produktowa, zielone miejsca pracy bazujące na zasobach, co przyczyni się do zrównoważonego rozwoju obszaru LGD.

Przedsięwzięcie skierowane będzie do osób fizycznych, przedsiębiorców, w tym wsparcie osób w niekorzystnej sytuacji tj. kobiety, osoby z niepełnosprawnościami czy osób poszukujących zatrudnienia.

P.1.1. Zielona przedsiębiorczość

	Zakres tematyczny naborów „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”	Nazwa Przedsięwzięcia z LSR	Podmioty uprawnione do ubieganie się o przyznanie pomocy	Orientacyjny limit śródkow przeznaczonych na nabór, kwota w EUR
5.	Podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej (start DG)	P 1.1. Zielona przedsiębiorczość	Osoby fizyczne	50 000,00
6.	Rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej (rozwój DG)	P 1.1. Zielona przedsiębiorczość	Mikroprzedsiębiorstwo, małe przedsiębiorstwo	155 000,00

P.1.2. Rozwijanie pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych

Przedsięwzięcie zakłada wsparcie rozwoju pozarolniczych funkcji małych gospodarstw rolnych z zastosowaniem rozwiązań innowacyjnych oraz działań związanych z ochroną środowiska i klimatu.

W ramach przedsięwzięcia finansowane będą działania ukierunkowane na powstawanie i rozwój gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych, tworzenie krótkiego łańcucha żywnościowego.

Przedsięwzięcie to wpływa na dostęp do usług lokalnych, stanowi element inkluzyjnych inteligentnych i innowacyjnych wspólnot korzystających w sposób zrównoważony z zasobów, tworzących zrównoważone modele konsumpcji.

Przedsięwzięcie skierowane będzie do rolników i ich domowników, w tym wsparcie młodych rolników i kobiet.

P.1.2. Rozwijanie pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych

	Zakres tematyczny naborów „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”	Nazwa Przedsięwzięcia z LSR	Podmioty uprawnione do ubieganie się o przyznanie pomocy	Orientacyjny limit śródkow przeznaczonych na nabór, kwota w EUR
3.	Tworzenie gospodarstw agroturystycznych (start GA)	P 1.2. Rozwijanie pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych	Rolnik, albo małżonek rolnika albo domownik z małego gospodarstwa rolnego	53 000,00
4.	Rozwijanie gospodarstw agroturystycznych (rozwój GA)	P 1.2. Rozwijanie pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych	Rolnik, albo małżonek rolnika albo domownik z małego gospodarstwa rolnego	52 000,00

P.1.2. Rozwijanie pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych

	Zakres tematyczny naborów „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”	Nazwa Przedsięwzięcia z LSR	Podmioty uprawnione do ubieganie się o przyznanie pomocy	Orientacyjny limit śródków przeznaczonych na nabór, kwota w EUR
10.	Tworzenie zagród edukacyjnych (start ZE)	P 1.2. Rozwijanie pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych	Rolnik, albo małżonek rolnika albo domownik z małego gospodarstwa rolnego	35 000,00
11.	Tworzenie KŁŻ (start KŁŻ)	P 1.2. Rozwijanie pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych	W partnerstwie co najmniej 5 rolników	35 000,00

C.2. Inkluzywne, inteligentne, innowacyjne wspólnoty w Partnerstwie Ducha Gór gotowe na niekorzystne zmiany społeczne i klimatyczne

Cel drugi również opiera się na analizie potrzeb lokalnej społeczności i odnosi się do modelu zrównoważonego rozwoju obszaru LGD, na którym wykorzystane będą inteligentne rozwiązania i innowacyjne podejścia przygotowujące lokalną społeczność na niekorzystne skutki zmian społecznych i klimatycznych.

Uczestnicy konsultacji niejednokrotnie wskazywali, że inteligentne i innowacyjne rozwiązania wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców, zapewniając im bezpieczeństwo i dostęp do infrastruktury i usług, z wykorzystaniem cyfryzacji. Na tej podstawie sformułowano cel 2, którego realizacja przyczyni się do lepszego dostępu i wykorzystania zasobów i usług lokalnych, troski o innych, współdecydowania, poszukiwania innowacyjnych, inteligentnych rozwiązań (SV) dotyczących poprawy życia, klimatu, zielonej gospodarki, realizacji deficytowych usług, e-rozwiązań.

P.2.3. Wspieranie innowacyjnej, inteligentnej przedsiębiorczości

Przedsięwzięcie zakłada wsparcie działań dotyczących zwiększaniu dostępności do usług i produktów na obszarze LGD, m.in. innowacyjnej, nowoczesnej, inteligentnej przedsiębiorczości, która udostępni lub poprawi dostęp do produktów i usług lokalnych np. e-usługi, systemy dostaw, przestrzenie co-workingowe, personalizacja usług, automatyzacja usług, samoobsługa, usługi u klienta.

Grupami docelowymi przedsięwzięcia będą mieszkańcy regionu, w tym osoby znajdujące się w niekorzystnej sytuacji tj. kobiety, osoby z niepełnosprawnościami, poszukujący zatrudnienia, mieszkańcy.

P.2.3. Wsparcie innowacyjnej, inteligentnej przedsiębiorczości

	Zakres tematyczny naborów „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”	Nazwa Przedsięwzięcia z LSR	Podmioty uprawnione do ubieganie się o przyznanie pomocy	Orientacyjny limit śródkow przeznaczonych na nabór, kwota w EUR
7.	Podjmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej (start DG)	P 2.3. Wsparcie innowacyjnej, inteligentnej przedsiębiorczości	Osoby fizyczne	60 000,00
8.	Rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej (rozwój DG)	P 2.3. Wsparcie innowacyjnej, inteligentnej przedsiębiorczości	Mikroprzedsiębiorstwo, małe przedsiębiorstwo	60 000,00

C.3. Poprawa dobrostanu młodzieży w Partnerstwie Ducha Gór i odporności na niekorzystne zmiany społeczne i klimatyczne

Cel trzeci został sformułowany również po analizie potrzeb i potencjału obszaru i podobnie jak w celu 1 i 2 i odnosić się będzie do zrównoważonego rozwoju obszaru LGD w aspekcie społecznym i przygotowania młodego pokolenia do niekorzystnych zmian społecznych i klimatycznych.

W konsultacjach społecznych, w których wzięły również udział również osoby w wieku 12-25 lat, wyraźnie wskazano na liczne zaniedbania w stosunku do osób młodych w kontekście społecznym, infrastrukturalnym jak i rozwojowym.

Mieszkańcy obszaru wskazują na braki w infrastrukturze dedykowanej młodzieży, brakuje miejsc, w których młodzi ludzie mogliby się spotkać i rozwijać swoje zainteresowania oraz pasje. W związku z powyższym istnieje wyraźna potrzeba większej uwagi i skupienia się na młodzieży, jej rozwoju, edukacji i aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym, uwzględniając przy tym jednocześnie troskę o klimat i ochronę środowiska.

P 3.3. Przedsiębiorcza młodzież

	Zakres tematyczny naborów „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”	Nazwa Przedsięwzięcia z LSR	Podmioty uprawnione do ubieganie się o przyznanie pomocy	Orientacyjny limit śródkow przeznaczonych na nabór, kwota w EUR
9.	Podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej (start DG)	P 3.3. Przedsiębiorcza młodzież	Osoby fizyczne do 25 r. ż	50 000,00

Kwoty w EURO

limity w poszczególnych celach

Podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej (start DG)	C.1	P 1.1. Zielona przedsiębiorczość	50 000,00
Rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej (rozwój DG);	C.1	P 1.1. Zielona przedsiębiorczość	155 000,00
Rozwijanie gospodarstw agroturystycznych (start i rozwój GA)	C.1	P 1.2. Rozwijanie pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych	105 000,00
Rozwijanie zagród edukacyjnych (start ZE)	C.1	P 1.2. Rozwijanie pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych	35 000,00
Tworzenie KŁŻ (start KŁŻ)	C.1	P 1.2. Rozwijanie pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych	35 000,00
Podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej (start DG)	C.2	P 2.3. Wspieranie innowacyjnej, inteligentnej przedsiębiorczości	60 000,00
Rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej (rozwój DG);	C.2	P 2.3. Wspieranie innowacyjnej, inteligentnej przedsiębiorczości	60 000,00
Podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej (start DG)	C.3	P 3.3. Przedsiębiorcza młodzież	50 000,00

**Podjęmowanie
pozarolniczej
działalności
gospodarczej
(start DG)**

START

Podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej (start DG)

Wnioskodawca **jest osobą fizyczną**.

Pomoc przyznaje się, jeżeli wnioskodawca **co najmniej od roku poprzedzającego dzień złożenia Wniosku o Przyznanie Pomocy posiada miejsce zamieszkania na obszarze wiejskim objętym LSR** (gminy: Janowice Wielkie, Mysłakowice, Karpacz, Kowary, Piechowice, Podgórzyn, Szklarska Poręba).

W zakresie start DG pomoc przyznaje się, jeżeli:

- Wnioskodawca **w okresie roku poprzedzającego dzień złożenia WOPP nie wykonywał i nie wykonuje działalności gospodarczej**, do której stosuje się przepisy ustawy Prawo przedsiębiorców
- Wnioskodawcy **nie została dotychczas przyznana pomoc** w ramach PROW 2014-2020 na operację w ramach poddziałania 6.2 lub 6.4 lub 4.2 lub 19.2 w zakresie podejmowanie działalności gospodarczej
- Wnioskodawcy **nie została dotychczas przyznana pomoc w ramach PS WPR** na operację w zakresie start DG, start GA, start ZE, start GO, start KŁŻ, rozwój DG, rozwój GA, rozwój ZE, rozwój GO

Podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej (start DG)

- Pomoc na operację przyznaje się w wysokości nie niższej niż kwota minimalna określona przez LGD w regulaminie naboru, przy czym **nie niższej niż 50 tys. zł i nie wyższej niż 150 tys. zł**
- Pomoc przyznaje się w wysokości zgodnej z poziomem dofinansowania **do 65% kosztów kwalifikowalnych**
- Pomoc przyznaje się na operację realizowaną **w jednym etapie** w terminie do 2 lat od dnia zawarcia umowy o przyznaniu pomocy.
- **Płatność** w wysokości **44 lub 50% kwoty przyznanej pomocy w formie finansowania wyprzedzającego lub zaliczki.**

W zakresie start DG pomoc przyznaje się, jeżeli operacji zakłada:

- **Podjęcie we własnym imieniu działalności gospodarczej** do której stosuje się przepisy ustawy Prawo przedsiębiorców
- **Zgłoszenie wnioskodawcy ubiegającego się o przyznanie pomocy do ubezpieczenia emerytalnego, rentowego i wypadkowego** na podstawie przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych z tytułu wykonywania tej działalności, **jeżeli osoba ta nie jest objęta tym ubezpieczeniem lub społecznym ubezpieczeniem rolników**
- **Osiągnięcie co najmniej 30%** docelowego zakładanego w biznesplanie ilościowego lub wartościowego poziomu sprzedaży produktów lub usług **do dnia, w którym upłynie pełny rok obrachunkowy od dnia wypłaty pomocy.**
- Utrzymanie zrealizowanej inwestycji **co najmniej w okresie 2 lat od dnia wypłaty pomocy;**
- Prowadzenie działalności, na którą została przyznana pomoc **w okresie 2 lat od dnia wypłaty pomocy.**

**Rozwijanie
pozarolniczej
działalności
gospodarczej
(rozwój DG)**

Rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej (rozwój DG)

- Pomoc na operację przyznaje się w wysokości nie niższej niż kwota minimalna określona przez LGD w regulaminie naboru, przy czym **nie niższej niż 50 tys. zł i nie wyższej niż 500 tys. zł**
- Pomoc przyznaje się w wysokości zgodnej z poziomem dofinansowania **do 65% kosztów kwalifikowalnych**
- Pomoc przyznaje się **w formie zwrotu części kosztów kwalifikowalnych**
- Pomoc przyznaje się na operację realizowaną w **maksymalnie w 2 etapach** w terminie do 2 lat od dnia zawarcia umowy o przyznaniu pomocy.
- Płatność w wysokości **44 lub 50% kwoty przyznanej pomocy w formie finansowania wyprzedzającego lub zaliczki.**

Rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej (rozwój DG) - cd

- Pomoc przyznaje się, jeżeli wnioskodawca **co najmniej od roku poprzedzającego dzień złożenia Wniosku o Przyznanie Pomocy:**
 - **posiada miejsce wykonywania działalności gospodarczej** oznaczone adresem wpisanym do CEIDG **na obszarze wiejskim objętym LSR** (*gminy: Janowice Wielkie, Mysłakowice, Karpacz, Kowary, Piechowice, Podgórzyn, Szklarska Poręba*) lub
 - **miejsce wykonywania działalności w ramach pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych na obszarze wiejskim objętym LSR** (*gminy: Janowice Wielkie, Mysłakowice, Karpacz, Kowary, Piechowice, Podgórzyn, Szklarska Poręba*) – w przypadku wnioskodawcy będącego osobą fizyczną lub
 - **posiada siedzibę lub oddział**, które znajdują się **na obszarze wiejskim objętym LSR** (*gminy: Janowice Wielkie, Mysłakowice, Karpacz, Kowary, Piechowice, Podgórzyn, Szklarska Poręba*) – w przypadku wnioskodawcy będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną.

Rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej (rozwój DG) - cd

- W przypadku gdy wnioskodawca wykonuje działalność gospodarczą, pomoc przyznaje się:
 - zgodnie z art. 19a albo art. 19b rozporządzenia GBER (rozporządzenie komisji (UE) 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za **zgodne z rynkiem wewnętrznym** w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu), link do dokumentu: <https://sip.lex.pl/akty-prawne/dzienniki-UE/rozporzadzenie-651-2014-uznajace-niektore-rodzaje-pomocy-za-zgodne-z-rynkiem-68437208>
 - jeżeli podmiot ten prowadzi ***mikroprzedsiębiorstwo albo małe przedsiębiorstwo**
 - **jeżeli warunki przyznania pomocy są spełnione przez wszystkich wspólników spółki**, w przypadku gdy operacja będzie realizowana w ramach wykonywania działalności gospodarczej w formie **spółki cywilnej**

* **mikroprzedsiębiorstwo i małe przedsiębiorstwo** – przedsiębiorstwa w rozumieniu art. 1 załącznika 1 do rozporządzenia GBER spełniające kryteria ustanowione w tym załączniku odpowiednio dla mikroprzedsiębiorstwa i małego przedsiębiorstwa.

Rozporządzenie komisji (UE) 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu art. 1 załącznika 1 do rozporządzenia GBER

Mikroprzedsiębiorstwo albo małe przedsiębiorstwo

- 2. W kategorii MŚP małe przedsiębiorstwo** definiuje się jako przedsiębiorstwo, które zatrudnia mniej niż 50 pracowników i którego roczny obrót lub roczna suma bilansowa **nie przekracza 10 milionów EUR**.
- 3. W kategorii MŚP mikroprzedsiębiorstwo** definiuje się jako przedsiębiorstwo, które zatrudnia mniej niż 10 pracowników i którego roczny obrót lub roczna suma bilansowa **nie przekracza 2 milionów EUR**.

W zakresie rozwój DG pomoc przyznaje się, jeżeli:

- W okresie 3 lat poprzedzających dzień złożenia WOPP wnioskodawca **wykonywał łącznie co najmniej przez 365 dni działalność gospodarczą**, do której stosuje się Prawo przedsiębiorców, oraz nadal wykonuje tę działalność
- Wnioskodawcy **nie została dotychczas przyznana pomoc** na operację w tym zakresie w ramach **PS WPR**;
- **Upłynęły co najmniej 2 lata** od dnia wypłaty pomocy wnioskodawcy na operację w zakresie start DG w ramach PS WPR
- **Upłynęły co najmniej 2 lata** od dnia wypłaty wnioskodawcy płatności ostatecznej na podejmowanie lub prowadzenie lub rozwijanie działalności gospodarczej w ramach poddziałań 4.2, 6.2, 6.4 lub 19.2 objętych PROW 2014-2020
- Operacja zakłada **osiągnięcie co najmniej 30%** docelowego zakładanego w biznesplanie ilościowego lub wartościowego poziomu sprzedaży produktów lub usług **do dnia, w którym upłynie pełny rok obrachunkowy od dnia wypłaty pomocy**
- Utrzymanie zrealizowanej inwestycji **co najmniej w okresie 3 lat od dnia wypłaty pomocy**;
- Prowadzenie działalności, na którą została przyznana pomoc **w okresie 3 lat od dnia wypłaty pomocy**.

INNE UWARUNKOWANIA

2. W przypadku gdy operacja jest inwestycją trwale związaną z nieruchomością, pomoc przyznaje się, jeżeli jest realizowana:
 - 1) na obszarze objętym LSR;
 - 2) na nieruchomości będącej własnością wnioskodawcy lub do której wnioskodawca posiada tytuł prawny do dysponowania na cele określone we wniosku o przyznanie pomocy przez okres ubiegania się o przyznanie pomocy na operację, okres realizacji operacji oraz okres związania celem.
 - 3) W przypadku operacji, która obejmuje koszty zakupu i instalacji **odnawialnych źródeł energii**, pomoc przyznaje się, jeżeli suma planowanych do poniesienia kosztów dotyczących odnawialnych źródeł energii **nie przekracza połowy wszystkich kosztów kwalifikowalnych**.

DEFINICJE

- **inwestycja** – nabycie składników majątkowych, w tym praw majątkowych (np. licencji, znaków towarowych, patentów), nadających się do gospodarczego wykorzystania, o przewidywanym okresie ekonomicznej użyteczności dłuższym niż rok, przeznaczone na potrzeby jednostki
- **inwestycja infrastrukturalna** – budowa lub przebudowa, w rozumieniu art. 3 pkt 6 lub 7a ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane, elementów infrastruktury
- **inwestycja produkcyjna** – inwestycja realizowana w celu uzyskania zysku

DEFINICJE

- **ludzie młodzi** – osoby, które w dniu złożenia WOPP nie ukończyły 25. roku życia
- **seniorzy** – osoby, które w dniu złożenia WOPP ukończyły 60. rok życia
- **osoby w niekorzystnej sytuacji** – osoby z niepełnosprawnościami oraz ich opiekunowie, kobiety, migranci, rolnicy z małych gospodarstw lub osoby poszukujące zatrudnienia np. mieszkańcy osiedli po-PGR
- **regulamin naboru** – regulamin naboru wniosków o przyznanie pomocy

Lp.	Grupa w niekorzystnej sytuacji, która uzyska wsparcie w ramach LSR	Opis planowanego wsparcia
1	2	3
1	Osoby z niepełnosprawnością	Przewiduje się przeznaczenie 2 dotacji dla osób z niepełnosprawnością w przedsięwzięciu P.1.1, P.2.3. Ponadto w lokalnych kryteriach wyboru operacji, osoby z niepełnosprawnościami będą preferowane i uzyskają dodatkowe punkty w zakresie podejmowania i rozwoju działalności gospodarczej (konkursy). W innych konkursach i grantach, w lokalnych kryteriach wyboru operacji osoby z niepełnosprawnościami będą preferowane i operacja uzyska dodatkowe punkty jeżeli będzie to grupa docelowa.
2	Kobiety	Przewiduje się przeznaczenie 2 dotacji dla kobiet w przedsięwzięciu P.1.1, P.2.3, P.3.3. Ponadto kobiety w lokalnych kryteriach wyboru operacji będą preferowane i uzyskają dodatkowe punkty w zakresie podejmowania i rozwoju działalności gospodarczej (konkursy) W innych konkursach i grantach, w lokalnych kryteriach wyboru operacji kobiety będą preferowane i operacja uzyska dodatkowe punkty jeżeli będzie to grupa docelowa.
3	Rolnicy niskotowarowi	Dedykowane tylko dla nich konkursy dotyczące wsparcia działalności poza produkcją rolną tj. dotacje na tworzenie rozwój agroturystyki, zagród edukacyjnych, utworzenie krótkiego łańcucha dostaw - w przedsięwzięciu P.1.2.
4	Osoby poszukujące zatrudnienia i pozostające poza rynkiem pracy	Przewiduje się przeznaczenie 2 dotacji dla tych osób. Ponadto w lokalnych kryteriach wyboru operacji, osoby poszukujące zatrudnienia i pozostające poza rynkiem pracy będą preferowane i uzyskają dodatkowe punkty w zakresie podejmowania i rozwoju działalności gospodarczej (konkursy) w przedsięwzięciu P.1.1, P.2.3, P.3.3.
5	Seniorzy 60+	1 Grant dedykowany grupie seniorów 60+ w przedsięwzięciu P.2.4. W lokalnych kryteriach wyboru operacji osoby 60+ jako grupa docelowa otrzyma dodatkowe punkty, głównie cel 2 jest dedykowany zwiększeniu dostępności usług, aktywności, infrastruktury dla seniorów.
6	Młodzież do 25 roku życia	Dedykowane konkursy i granty tylko i wyłącznie dla młodzieży w całym Celu 3. W lokalnych kryteriach wyboru operacji młodzież będzie preferowana i uzyska dodatkowe punkty jako grupa docelowa.

DEFINICJE

- **regulamin naboru** – regulamin naboru wniosków o przyznanie pomocy
- **WOP** – wniosek o płatność
- **WOPP** – wniosek o przyznanie pomocy

Wniosek o przyznanie pomocy

1. **Wniosek o przyznanie pomocy składa się w terminie wskazanym w ogłoszeniu o naborze wniosków o przyznanie pomocy**, podanym do publicznej wiadomości przez ARiMR, SW oraz LGD.
2. **W jednym naborze wniosków o przyznanie pomocy można złożyć tylko jeden wniosek** o przyznanie pomocy (system IT blokuje możliwość złożenia w jednym naborze wniosków o przyznanie pomocy więcej niż jednego wniosku), o ile wytyczne szczegółowe nie wskazują inaczej.

Wniosek o przyznanie pomocy

4. **W przypadku wycofania wniosku o przyznanie pomocy wnioskodawca może złożyć ponownie** wniosek o przyznanie pomocy w ramach trwającego naboru.
5. **System IT blokuje możliwość złożenia wniosku o przyznanie pomocy poza terminem naboru**, z wyłączeniem wniosku o przyznanie pomocy następcy prawnemu beneficjenta albo nabywcy gospodarstwa/przedsiębiorstwa lub jego części.

**Składanie wniosków o przyznanie pomocy
wezwania do uzupełnień, uzupełnienia,
pisma informujące o ocenie,
przyznaniu/odmowie pomocy, protesty**

1. Konkursy otwarte TYLKO POPRZEZ:
<https://epue.arimr.gov.pl/pl/strona-glowna>.
2. Konkursy grantowe: generator Omikron w LGD.

EPUE.ARIMR

1. Konieczny NR EWIDENCYJNY PRODUCENTA (EP) podmiotu/organizacji, mieszkańca, rolnika.
2. Zarejestrowanie się w PUE ARIMR.
3. Wypełnianie WOPP i WOP elektronicznie.
4. Obecnie 1 formularz: wniosek i biznesplan są zintegrowane w 1 dokumencie.
5. Załączniki do wniosków w wersji wyłącznie elektronicznej.

Ogólne zasady kwalifikowalności

1. Wytyczne szczegółowe mogą określać koszty kwalifikowalne lub zakres operacji/inwestycji objętej pomocą.
2. W zakresie inwestycji realizowanych w ramach art. 73 i art. 77 rozporządzenia 2021/2115 finansowanych w formie dotacji do kosztów kwalifikowalnych zalicza się w szczególności koszty:
 - 1) **transportu do miejsca** realizacji operacji materiałów służących realizacji operacji oraz maszyn i urządzeń objętych operacją, a także koszty **montażu**;
 - 2) **rozbiórki i utylizacji** materiałów szkodliwych pochodzących z rozbiórki pod warunkiem, że rozbiórka jest niezbędna w celu realizacji operacji.
3. Do **kosztów ogólnych** zalicza się w szczególności koszty:
 - 1) przygotowania dokumentacji technicznej operacji, w tym:
 - a) kosztorysów inwestorskich,
 - b) projektów budowlanych,

Ogólne zasady kwalifikowalności

- c) wypisów i wyrysów z ewidencji gruntów i budynków,
 - d) projektu OZE (odnawialne źródła energii) i termomodernizacji,
 - e) audytu energetycznego;
- 2) sprawowania nadzoru inwestorskiego lub autorskiego;
- 3) związane z kierowaniem robotami budowlanymi.
4. W przypadku gdy pomoc dotyczy zakupu nowych pojazdów, **nowym pojazdem**, zgodnie z przepisami prawa o ruchu drogowym, jest pojazd fabrycznie nowy, **który nie był zarejestrowany**.
5. Nie są wspierane operacje/inwestycje, które zostały fizycznie ukończone lub w pełni zrealizowane przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy, o ile wytyczne szczegółowe nie stanowią inaczej.
- 6. Nie są wspierane operacje/inwestycje, które mają charakter odtworzeniowy.**

Koszty niekwalifikowalne

1. W zakresie inwestycji realizowanych w ramach art. 73 i art. 77 rozporządzenia 2021/2115, z wyłączeniem I.13.2, finansowanych w formie dotacji za inwestycje niekwalifikujące się do przyznania pomocy uznaje się w szczególności:

- 1) koszty poniesione przed dniem, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy, a w przypadku kosztów ogólnych – przed dniem 1 stycznia 2023 r.;
- 2) koszty ogólne związane z operacją w części przekraczającej 10% pozostałych kosztów kwalifikowalnych, a w przypadku I.10.8 – przekraczające 15% pozostałych kosztów kwalifikowalnych;
- 3) koszty remontu budynków lub budowli, jeśli nie jest on połączony z ich modernizacją;
- 4) koszty zakupu nieruchomości z wyłączeniem zakupu gruntu stanowiącego element operacji polegającej na budowie budynku inwentarskiego do wysokości 10% kosztów kwalifikowalnych operacji w ramach I.10.1.1;
- 5) koszty zakładania sadów i plantacji wieloletnich oraz wymiany w nich nasadzeń;
- 6) koszty leasingu zwrotnego oraz dodatkowe koszty związane z umową leasingu, takie jak marża finansującego i ubezpieczenie;

Koszty niekwalifikowalne

7) podatek od wartości dodanej (VAT):

- a) w przypadku wnioskodawcy będącego rolnikiem w rozumieniu art. 3 pkt 1 rozporządzenia 2021/2115 uznaje się, że VAT jest kosztem niekwalifikowalnym,
 - b) w przypadku wnioskodawcy będącego osobą fizyczną, osobą prawną (w tym również jednostką sektora finansów publicznych) lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej niebędącego rolnikiem – VAT jest kosztem niekwalifikowalnym, z wyjątkiem przypadków gdy nie podlega on odzyskaniu na podstawie krajowych przepisów o podatku VAT;
- 8) koszty zakupu używanych maszyn, urządzeń, wyposażenia, w tym również ich instalacji, z wyłączeniem eksponatów w I.13.1 w ramach operacji dotyczących dziedzictwa kulturowego;
- 9) koszty zakupu zwierząt, nasion i ich siewu oraz roślin jednorocznych i ich sadzenia;
- 10) koszty zakupu samochodów osobowych;

Koszty niekwalifikowalne

- 11) koszty rozbudowy infrastruktury sieci 5G i sieci światłowodowej;
- 12) koszty inwestycji w nawodnienia w gospodarstwie rolnym oraz związane z tym koszty budowy ujęć wody;
- 13) koszty zakupu kotłów do spalania słomy;
- 14) koszty inwestycji mających na celu dostosowanie do norm lub wymogów unijnych, z wyjątkiem inwestycji wspieranych na zasadach określonych w art. 73 ust. 5 rozporządzenia 2021/2115;
- 15) koszty sporządzenia wniosku o przyznanie pomocy i wniosku o płatność.

Racjonalność

1. **Pomoc przyznaje się na operację uzasadnioną pod względem racjonalności jej kosztów kwalifikowalnych/inwestycji zaplanowanych do zrealizowania.** Operacja musi być możliwa do wykonania, uzasadniona oraz dostosowana z punktu widzenia celu, zakresu i zakładanych jej rezultatów. Ocenę racjonalności należy przeprowadzić adekwatnie do rodzaju/specyfiki interwencji, a jej zakres powinien obejmować wszystkie bądź wybrane z poniższych aspektów:

1) **uzasadnienie ekonomiczne** kosztów/inwestycji, czyli ocenę, w jaki sposób zakres rzeczowy wskazany we wniosku o przyznanie pomocy lub wniosku o płatność przyczyni się do osiągnięcia celu operacji lub wzrostu efektywności ekonomicznej przedsiębiorstwa/gospodarstwa rolnego wnioskodawcy (wzrost przychodów, usprawnienie procesów produkcji, ograniczenie kosztów);

Racjonalność

2) **racjonalność technologiczną** – sprawdzenie, czy wspierane inwestycje w szczególności:

- a) nie mają charakteru inwestycji odtworzeniowej,
- b) są uzasadnione ze względu na komplementarność technologiczną,
- c) są uzasadnione ze względu na profil produkcji,
- d) są uzasadnione ze względu na skalę produkcji, wykazują możliwość zbytu produkcji w przypadku wzrostu mocy produkcyjnych;

3) **racjonalność kosztową** – sprawdzenie czy planowane koszty/szacunkowe koszty planowanych inwestycji objęte zakresem rzeczowym operacji są **rynkowe lub czy zostały oszacowane na podstawie cen rynkowych**.

2. **Ocena racjonalności przeprowadzana jest na etapie oceny merytorycznej wniosku o przyznanie pomocy lub wniosku o płatność w zależności od interwencji, a także każdorazowo w przypadku zmian mających wpływ na zakres rzeczowo-finansowy operacji.**

Racjonalność

3. **Weryfikacja racjonalności kosztów/inwestycji jest dokonywana poprzez porównanie cen** zawartych we wniosku o przyznanie pomocy lub wniosku o płatność z cenami określonymi m.in.:
- 1) w stosowanych powszechnie aktualnych publikacjach w przedmiotowym zakresie;
 - 2) w aktualnych cennikach branżowych, katalogach;
 - 3) w cennikach, ofertach zamieszczonych na stronie internetowej potencjalnego wykonawcy;
 - 4) w drodze telefonicznego rozpoznania ceny kosztu zadania u producentów urządzeń/wykonawców danego typu zadań;
 - 5) w innych wnioskach o przyznanie pomocy lub wnioskach o płatność złożonych w podobnym czasie i o porównywalnym zakresie rzeczowym.
4. W przypadku gdy inwestycja jest unikatowa lub skomplikowana czy też jej ocena jest utrudniona ze względu na wysokie zawansowanie technologiczne przedmiotu operacji lub specyfikę operacji, dokonuje się oceny w ramach eksperckiej oceny racjonalności kosztów, tj. grupy ekspertów z różnych branż (np. budowlanej, dotyczącej zakupu wyposażenia, sprzętu rolniczego), w składzie umożliwiającym ocenę wniosków o przyznanie pomocy lub wniosków o płatność.

Ocena formalna i merytoryczna

1. Złożony wniosek o przyznanie pomocy podlega ocenie formalnej i merytorycznej dokonywanej przez LGD.
2. Ocena formalna polega na weryfikacji kompletności wniosku, tj. sprawdzeniu czy zawiera on wszystkie wymagane załączniki oraz czy został on wypełniony we wszystkich wymaganych polach.
3. Ocena merytoryczna wniosku polega na weryfikacji spełniania warunków przyznania pomocy oraz kryteriów wyboru, o ile kryteria wyboru mają zastosowanie.
4. Wytyczne szczegółowe mogą określać czy ocena wniosków o przyznanie pomocy w ramach danej interwencji jest przeprowadzana według podstawowej kolejności określonej w ust. 5, czy z zastosowaniem preselekcji określonej w ust. 7.

Ocena formalna i merytoryczna

- 1. Punkty za poszczególne kryteria wyboru operacji są przyznawane na podstawie danych, informacji, zobowiązań i oświadczeń zawartych we wniosku o przyznanie pomocy oraz załączonych do niego dokumentach z uwzględnieniem zmian** dokonanych w terminie i zakresie określonym w podrozdziale VI.5 lub korekt wynikających z wezwań, o których mowa w podrozdziale VI.7 (z zastrzeżeniem sekcji VII.4.1. ust. 7), jak również na podstawie danych z systemu informatycznego ARiMR oraz innych systemów informatycznych, do których ARiMR, SW albo LGD mają dostęp.
2. Stosując preselekcję, o której mowa w sekcji VIII.4.1 ust. 7, **w przypadku pojawienia się rozbieżności pomiędzy danymi we wniosku o przyznanie pomocy i w dokumentach dołączonych do tego wniosku punkty przyznaje się na podstawie danych zawartych w dokumentach dołączonych do wniosku**, natomiast w przypadku pojawienia się rozbieżności pomiędzy danymi we wniosku o przyznanie pomocy i danymi w systemach informatycznych, o których mowa w ust. 1, punkty przyznaje się na podstawie danych zawartych w tych systemach.
- 3. Jeżeli brak jest danych niezbędnych do ustalenia liczby punktów za dane kryterium wyboru operacji, nie przyznaje się punktów za to kryterium.**
4. Punkty przyznaje się z dokładnością do dwóch miejsc po przecinku.

Czas związania z celem

VI. Zobowiązania w okresie związania celem

2. Dodatkowo w okresie związania celem beneficjent zobowiązuje się w szczególności do:

- 1) **utrzymania zrealizowanej inwestycji co najmniej** w okresie 5 lat od dnia wypłaty pomocy, za wyjątkiem beneficjenta:
 - a) będącego **mikroprzedsiębiorstwem albo małym przedsiębiorstwem**; który zobowiązuje się do utrzymania zrealizowanej inwestycji co najmniej w okresie **3 lat od dnia wypłaty pomocy**,
 - b) **w zakresie start DG**, który zobowiązuje się do utrzymania zrealizowanej inwestycji co najmniej w okresie **2 lat od dnia wypłaty pomocy**;
- 2) prowadzenia działalności, na którą została przyznana pomoc w okresie 5 lat od dnia wypłaty pomocy, za wyjątkiem beneficjenta:
 - a) będącego mikroprzedsiębiorstwem albo małym przedsiębiorstwem, który zobowiązuje się do prowadzenia działalności, na którą została przyznana pomoc w okresie 3 lat od dnia wypłaty pomocy,
 - b) **w zakresie start DG**, który zobowiązuje do prowadzenia działalności, na którą została przyznana pomoc w okresie 2 lat od dnia wypłaty pomocy.

Zobowiązania w okresie związania celem

3. Do okresu prowadzenia działalności, na którą została przyznana pomoc, **nie wlicza się okresów jej zawieszenia.**
4. O zawieszeniu prowadzonej działalności beneficjent informuje SW.
5. SW uzgadnia zmiany w taki sposób, by realizacja zobowiązania, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, na którą została przyznana pomoc, nastąpiła **nie później niż do dnia upływu:**
 - 1) 3 lat od dnia wypłaty pomocy w przypadku zakresu start DG,
 - 2) 5 lat w pozostałych przypadkach.

Zobowiązania w okresie związania celem

8. W przypadku gdy pomoc przyznaje się w zakresach: start DG, start GA, start ZE, start GO, start KŁŻ, rozwój DG, rozwój GA, rozwój ZE, rozwój GO albo rozwój KŁŻ, beneficjent w okresie związania celem zobowiązuje się do:

- 1) prowadzenia ewidencji odpowiednio świadczonych usług lub sprzedaży produktów rolnych;
- 2) bieżącego informowania o świadczonych usługach i ich zakresie lub asortymencie poprzez ogólnodostępne środki przekazu;
- 3) informowania SW o realizacji biznesplanu, w ramach operacji, na którą została udzielona pomoc na 3 miesiące przed upływem ostatniego roku okresu związania celem.

Zobowiązania w okresie związania celem

9. W przypadku gdy pomoc przyznaje się w zakresie start GA albo rozwój GA, beneficjent w okresie związania celem zobowiązuje się do:

- 1) **kontynuowania członkostwa** w lokalnej, regionalnej lub ogólnopolskiej organizacji zrzeszającej kwaterodawców wiejskich;
- 2) **poddania się inspekcjom kontrolnym** prowadzonym przez PFTW,,GG”.

10. W przypadku gdy pomoc przyznaje się w zakresie start ZE albo rozwój ZE, beneficjent w okresie związania celem zobowiązuje się do:

- 1) **realizacji wybranych celów edukacyjnych**, o których mowa w standardach OSZE;
- 2) **kontynuowania członkostwa** w Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych prowadzonej przez CDR O/ Kraków.

Zobowiązania w okresie związania celem

12. W przypadku ustalenia przez LGD rankingujących kryteriów wyboru o charakterze deklaratywnym oraz złożenia przez wnioskodawcę deklaracji realizacji czynności ocenianych tymi kryteriami, umowa o przyznaniu pomocy zawiera zobowiązanie do realizacji tych deklaracji przez beneficjenta. Zmiana umowy w tym zakresie jest możliwa tylko w przypadku gdy w wyniku ponownej oceny operacji po wprowadzeniu do niej zmian i ponownej ocenie kryteriami wyboru operacji, operacja ta nadal mieści się na liście operacji wybranych oraz w limicie dostępnych środków.

Warunki wypłaty pomocy

1. Środki finansowe z tytułu pomocy są wypłacane, jeżeli beneficjent spełnił warunki wypłaty określone w umowie o przyznaniu pomocy, w szczególności:
 - 1) **zrealizował operację/etap** operacji zgodnie z przepisami prawa powszechnie obowiązującego, regulaminem naboru wniosków i umową o przyznaniu pomocy;
 - 2) **złożył wniosek o płatność** wraz z dokumentami potwierdzającymi realizację etapu lub operacji w terminie wynikającym z umowy o przyznaniu pomocy;
 - 3) **udokumentował zrealizowanie operacji** lub etapu operacji, w tym: a) w przypadku gdy pomoc wypłacana jest jako refundacja – poniósł koszty kwalifikowalne i je opłacił zgodnie z umową o przyznaniu pomocy i przepisami powszechnie obowiązującymi, w formie rozliczenia bezgotówkowego (wytyczne szczegółowe mogą określić przypadki, w których dopuszczalne jest ponoszenie kosztów w formie gotówkowej), b) w przypadku operacji finansowanej w formie kosztów jednostkowych lub w przypadku płatności ryczałtowej –wykonał zakres rzeczowy operacji;
 - 4) **realizuje inwestycję lub operację zgodnie z kryteriami**, za które zostały przyznane punkty, albo spełnił warunki lub zrealizował działania, z tytułu których przyznano punkty;

Warunki wypłaty pomocy

- 5) **nie finansował realizowanych inwestycji, operacji lub kosztów kwalifikowalnych operacji z udziałem innych środków publicznych**, jeśli dotyczy;
- 6) **prowadził oddzielny system rachunkowości** lub korzystał z odpowiedniego kodu rachunkowego dla wszystkich transakcji związanych z realizacją operacji w ramach prowadzonych ksiąg rachunkowych, a gdy nie był zobowiązany do prowadzenia ksiąg rachunkowych – prowadził zestawienie faktur lub równoważnych dokumentów księgowych;
- 7) **poniósł koszty kwalifikowalne operacji zgodnie z ustawą PZP, gdy ma to zastosowanie**;
- 8) **zrealizował lub realizuje zobowiązania określone w umowie o przyznaniu pomocy**.

Warunki wypłaty pomocy

2. W przypadku:

1) rozpoczęcia realizacji zestawienia rzeczowo-finansowego operacji w zakresie:

- a) danego kosztu przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy, z wyłączeniem ponoszenia kosztów ogólnych, kwotę kosztów kwalifikowalnych operacji stanowiących podstawę do wyliczenia kwoty pomocy do wypłaty pomniejsza się o wartość tych kosztów, w zakresie, w jakim zostały poniesione przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy, jeśli dotyczy,
- b) wykonania danego zakresu rzeczowego przed dniem złożenia wniosku o przyznanie pomocy – kwotę pomocy do wypłaty pomniejsza się o kwotę pomocy przypadającą na wartość zrealizowanego zakresu rzeczowego, obliczoną według kosztów jednostkowych dla danej pozycji zakresu rzeczowego;

2) stwierdzenia finansowania inwestycji, operacji lub kosztów kwalifikowalnych operacji z udziałem innych środków publicznych: a) kwotę kosztów kwalifikowalnych operacji, stanowiących podstawę do wyliczenia kwoty pomocy do wypłaty, pomniejsza się o wartość tych kosztów, które zostały sfinansowane z tych środków, jeśli dotyczy, b) kwotę pomocy do wypłaty pomniejsza się o kwotę pomocy przypadającą na wartość zrealizowanego zakresu rzeczowego obliczoną według kosztów jednostkowych, która została sfinansowana z udziałem innych środków publicznych;

Warunki wypłaty pomocy

2.

3) **stwierdzenia braku realizacji inwestycji lub operacji zgodnie z kryteriami**, za które zostały przyznane punkty, albo niespełnienia warunku lub niezrealizowania działania, z tytułu którego przyznano punkty:

a) jeśli po odjęciu nienależnie przyznanych punktów okazałoby się, że **beneficjent nie uzyskałby minimalnej liczby punktów wymaganych do uzyskania pomocy** oraz jego operacja nie zmieściłaby się w limicie środków w ramach naboru wniosków o przyznanie pomocy, w którym beneficjent ubiegał się o pomoc – **następuje odmowa wypłaty pomocy, a w przypadku gdy część pomocy została wcześniej wypłacona – również zwrot dotychczas wypłaconej pomocy**,

b) jeśli po odjęciu nienależnie przyznanych punktów okazałoby się, że **beneficjent uzyskałby minimalną liczbę punktów wymaganych do uzyskania pomocy** oraz jego operacja zmieściłaby się w limicie środków w ramach naboru wniosków o przyznanie pomocy, w którym beneficjent ubiegał się o pomoc – **zmniejszeniu podlega 5% kwoty pomocy za każde niespełnione kryterium**;

4) **niezrealizowania działań informacyjnych i promocyjnych**, zgodnie z przepisami załącznika III do rozporządzenia 2022/129 – kwotę pomocy do wypłaty **pomniejsza się o 1% tej kwoty**, jeśli dotyczy;

Warunki wypłaty pomocy

2.

5) **nieuwzględnienia w oddzielnym systemie rachunkowości zdarzenia** powodującego poniesienie kosztów albo gdy do jego identyfikacji nie wykorzystano odpowiedniego kodu rachunkowego:

a) koszty dotyczące danego zdarzenia podlegają refundacji w wysokości pomniejszonej o **10%**,

b) w przypadku inwestycji finansowanych w formie kosztów jednostkowych – kwotę pomocy przysługującej do wypłaty pomniejsza się o **10%**;

6) **uniemożliwienia przeprowadzenia kontroli** na miejscu związanych z przyznaną pomocą w trakcie realizacji operacji, po złożeniu wniosku o płatność – **wniosek o płatność podlega odrzuceniu i w konsekwencji następuje odmowa wypłaty pomocy, a w przypadku gdy część pomocy została wcześniej wypłacona – również zwrot dotychczas wypłaconych kwot pomocy;**

7) **stwierdzenia, że beneficjent naruszył przepisy ustawy PZP** – na etapie wniosku o płatność zostanie zastosowane zmniejszenie kwoty pomocy zgodnie z zasadami określonymi w umowie o przyznaniu pomocy, jeśli dotyczy;

Warunki wypłaty pomocy

2.

8) niezakończenia realizacji operacji lub niezłożenia wniosku o płatność końcową w terminach wskazanych w umowie o przyznaniu pomocy:

a) kwotę kosztów operacji stanowiących podstawę do wyliczenia kwoty pomocy do wypłaty pomniejsza się o koszty kwalifikowalne poniesione i udokumentowane po tej dacie,

b) kwotę pomocy do wypłaty w przypadku kosztów jednostkowych pomniejsza się o wartość niezrealizowanych w terminie pozycji zakresu rzeczowego obliczonych według tych stawek;

9) stwierdzenia, że zostały stworzone sztuczne warunki – następuje odmowa wypłaty pomocy, a w przypadku gdy część pomocy została wcześniej wypłacona – również zwrot dotychczas wypłaconej pomocy.

Zmiana umowy o przyznaniu pomocy

1. Umowa o przyznaniu pomocy może zostać zmieniona na wniosek każdej ze stron w przypadkach w niej określonych.
2. **W przypadku zmiany umowy o przyznaniu pomocy zawartej z beneficjentem I.13.1 innym niż LGD, mogącej wpłynąć na ocenę operacji, do wniosku o zmianę umowy beneficjent załącza opinię rady LGD w tej sprawie.**
3. ARiMR oraz SW rozpatrują wniosek o zmianę umowy o przyznaniu pomocy **w terminie 30 dni**, a w przypadku I.7.1–I.7.6 – w terminie 90 dni od dnia złożenia tego wniosku i niezwłocznie wzywają beneficjenta do zawarcia aneksu do umowy o przyznaniu pomocy w przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku albo informują beneficjenta o braku zgody na zmianę umowy.
4. W przypadku interwencji, w których **załącznikiem do umowy o przyznaniu pomocy jest biznesplan/program operacyjny, beneficjent obowiązany jest zgłosić wszystkie zmiany w biznesplanie/programie operacyjnym ARiMR oraz SW, które dokonują oceny, czy zmiany te wymagają zawarcia aneksu do umowy o przyznaniu pomocy, i przekazują beneficjentowi informację o wyniku tej oceny.**

Tworzenie lub
rozwój
gospodarstw
agroturyst.
(start GA,
rozwój GA)

Tworzenie gospodarstw agroturystycznych (start GA)

- Pomoc na operację przyznaje się w wysokości nie niższej niż kwota minimalna określona przez LGD w regulaminie naboru, przy czym **nie niższej niż 50 tys. zł i nie wyższej niż 150 tys. zł**
- Pomoc przyznaje się w wysokości zgodnej z poziomem dofinansowania **do 85% kosztów kwalifikowalnych**
- Pomoc przyznaje się **w formie płatności ryczałtowej**. Kwota pomocy w formie płatności ryczałtowej ustalana jest na podstawie projektu budżetu operacji
- Pomoc przyznaje się na operację realizowaną **w jednym etapie** w terminie do 2 lat od dnia zawarcia umowy o przyznaniu pomocy, lecz nie później niż do dnia 30.06.2029 r.
- Płatność w wysokości **44 lub 50% kwoty przyznanej pomocy w formie finansowania wyprzedzającego lub zaliczki**.

W zakresie start GA pomoc przyznaje się, jeżeli:

- Wnioskodawca **jest rolnikiem albo małżonkiem rolnika albo domownikiem z *małego gospodarstwa rolnego**
- Wnioskodawcy **nie została dotychczas przyznana pomoc na działalność tego samego rodzaju w zakresach: start GA, start GO, start ZE, rozwój GA, rozwój GO lub rozwój ZE w ramach PS WPR**
- Wnioskodawca **co najmniej od roku** poprzedzającego dzień złożenia Wniosku o Przyznanie Pomocy **posiada miejsce zamieszkania lub miejsce wykonywania działalności gospodarczej oznaczone adresem wpisanym do CEIDG lub miejsce wykonywania działalności w ramach pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych na obszarze wiejskim objętym LSR (gminy: Janowice Wielkie, Mysłakowice, Karpacz, Kowary, Piechowice, Podgórzyn, Szklarska Poręba)**

małe gospodarstwo rolne – gospodarstwo, którego powierzchnia gruntów rolnych jest mniejsza od średniej wielkości powierzchni gruntów rolnych w kraju w 2023 r. wyrażona ha fizycznych, a w przypadku województw gdzie średnia powierzchnia gruntów rolnych w gospodarstwie rolnym jest wyższa za małe gospodarstwo przyjmuje się, gospodarstwo o powierzchni gruntów rolnych mniejszej niż średnia w tym województwie; określoną na podstawie informacji ogłaszanej przez Prezesa ARiMR na podstawie przepisów o PS WPR za rok 2023. Tym samym w województwie: **dolnośląskim za małe gospodarstwo przyjmuje się gospodarstwo, którego powierzchnia jest mniejsza niż: 18,16 ha**, w kujawsko-pomorskim – 17,29 ha, w lubuskim – 23,18 ha, w opolskim – 19,86 ha, w podlaskim – 12,82 ha, w pomorskim – 20,35 ha, w warmińsko-mazurskim – 23,88 ha, w wielkopolskim – 14,51 ha, w zachodniopomorskim – 32,99 ha, natomiast w pozostałych województwach – za małe gospodarstwo rolne przyjmuje się gospodarstwo, którego powierzchnia jest mniejsza niż 11,42 ha.

W zakresie start GA pomoc przyznaje się, jeżeli:

- Operacja **jest inwestycją polegającą na dostosowaniu małego gospodarstwa rolnego do świadczenia usług polegających na wynajmowaniu pokoi, sprzedaży posiłków domowych i świadczeniu innych usług związanych z pobytem turystów**, zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 2 ustawy Prawo przedsiębiorców oraz art. 35 ust. 3 ustawy o usługach hotelarskich
- Operacja **nie obejmuje kosztów inwestycji w produkcję rolniczą lub przetwórczą**
- Została przedłożona koncepcja wdrożenia ***systemu kategoryzacji WBN**
- Wnioskodawca zakłada przystąpienie do lokalnej, regionalnej lub ogólnopolskiej organizacji zrzeszającej kwaterodawców wiejskich **nie później niż w dniu złożenia Wniosku o Płatność**.

*** system kategoryzacji Wiejskiej Bazy Noclegowej** – ogólnopolski dobrowolny system podnoszenia jakości usług hotelarskich świadczonych w innych obiektach hotelarskich, wyróżniający podmioty regularnie prowadzące działalność turystyczną na obszarach wiejskich zgodnie z obowiązującymi przepisami

**Tworzenie i
rozwój zagród
edukacyjnych
(start ZE i
rozwój ZE)**

Tworzenie zagród edukacyjnych (start ZE)

- Pomoc na operację przyznaje się w wysokości nie niższej niż kwota minimalna określona przez LGD w regulaminie naboru, przy czym **nie niższej niż 50 tys. zł i nie wyższej niż 150 tys. zł**
- Pomoc przyznaje się w wysokości zgodnej z poziomem dofinansowania **do 85% kosztów kwalifikowalnych**
- Pomoc przyznaje się **w formie płatności ryczałtowej**. Kwota pomocy w formie płatności ryczałtowej ustalana jest na podstawie projektu budżetu operacji
- Pomoc przyznaje się na operację realizowaną **w jednym etapie** w terminie do 2 lat od dnia zawarcia umowy o przyznaniu pomocy, lecz nie później niż do dnia 30.06.2029 r.
- Płatność w wysokości **44 lub 50% kwoty przyznanej pomocy w formie finansowania wyprzedzającego lub zaliczki**.

W zakresie start ZE pomoc przyznaje się, jeżeli:

- Wnioskodawca **jest rolnikiem albo małżonkiem rolnika albo domownikiem z małego gospodarstwa rolnego**
- Wnioskodawcy **nie została dotychczas przyznana pomoc na działalność tego samego rodzaju w zakresach:** start GA, start GO, start ZE, rozwój GA, rozwój GO lub rozwój ZE w ramach PS WPR
- Wnioskodawca **co najmniej od roku** poprzedzającego dzień złożenia Wniosku o Przyznanie Pomocy **posiada miejsce zamieszkania lub miejsce wykonywania działalności gospodarczej oznaczone adresem wpisanym do CEIDG lub miejsce wykonywania działalności w ramach pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych na obszarze wiejskim objętym LSR** (gminy: Janowice Wielkie, Mysłakowice, Karpacz, Kowary, Piechowice, Podgórzyn, Szklarska Poręba)

W zakresie start ZE pomoc przyznaje się, jeżeli:

- Operacja **jest inwestycją polegającą na dostosowaniu małego gospodarstwa rolnego do świadczenia usług edukacyjnych zgodnie ze *standardami OSZE**
- Operacja zakłada realizację **przynajmniej dwóch celów edukacyjnych**, o których mowa w standardach OSZE

Standardy Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych - zgodnie z koncepcją zatwierdzoną przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w listopadzie 2011 roku oraz wdrażaną przez Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie, Oddział w Krakowie (CDR O/Kraków), **„Zagroda edukacyjna” to obiekt:**

- 1) zlokalizowany na obszarach wiejskich;
 - 2) prowadzony przez mieszkańca wsi;
 - 3) przyjmujący dzieci i młodzież w ramach programów szkolnych i aktywności pozaszkolnej;
 - 4) posiadający i prezentujący zwierzęta gospodarskie albo uprawy rolnicze;
 - 5) realizujący przynajmniej dwa cele edukacyjne spośród niżej wymienionych:
 - a) edukacja w zakresie produkcji roślinnej,
 - b) edukacja w zakresie produkcji zwierzęcej,
 - c) edukacja w zakresie przetwórstwa produktów rolnych,
 - d) edukacja w zakresie świadomości ekologicznej i konsumenckiej,
 - e) edukacja w zakresie dziedzictwa kultury materialnej wsi, tradycyjnych zawodów, rękodzieła i twórczości ludowej.
2. Obiekt powinien posiadać zwierzęta gospodarskie lub uprawy rolnicze przeznaczone do prezentacji dla grup dzieci i młodzieży przyjmowanych w ramach programów szkolnych i pozaszkolnych lub udostępniane jako atrakcja turystyczna dla rodzin z dziećmi i dorosłych podróżujących indywidualnie.
3. Minimalny obligatoryjnym warunkiem technicznym jest posiadanie zadaszonych miejsc do prowadzenia zajęć i udostępnienie toalet dla uczestników zajęć oraz spełnienie określonych prawem warunków bezpieczeństwa.

W zakresie start ZE pomoc przyznaje się, jeżeli:

- Operacja **nie obejmuje kosztów inwestycji w produkcję rolniczą lub przetwórczą**
- Operacja **uzyskała pozytywną rekomendację właściwego terytorialnie przedstawiciela ODR – wojewódzkiego koordynatora OSZE pod kątem spójności ze standardami OSZE**
- Wnioskodawca **przewiduje przystąpienie do Ogólnopolskiej Sieci Zagród Edukacyjnych** prowadzonej przez CDR O/Kraków **nie później niż w dniu złożenia Wniosku o Płatność**

Tworzenie KŁŻ (start KŁŻ)

Tworzenie krótkich łańcuchów dostaw żywności (start KŁŻ)

Krótki łańcuch dostaw żywności – partnerstwo rolników w zakresie sprzedaży wyprodukowanych we własnym gospodarstwie produktów rolnych przeznaczonych do spożycia przez ludzi lub żywności zawierającej takie produkty, bezpośrednio konsumentom finalnym lub zakładom prowadzącym handel detaliczny bezpośrednio zaopatrującym konsumentów finalnych

- Pomoc na operację przyznaje się w wysokości nie niższej niż kwota minimalna określona przez LGD w regulaminie naboru, przy czym **nie niższej niż 50 tys. zł i nie wyższej niż 350 tys. zł**
- Pomoc przyznaje się w wysokości zgodnej z poziomem dofinansowania **do 85% kosztów kwalifikowalnych**
- Pomoc przyznaje się **w formie płatności ryczałtowej**. Kwota pomocy w formie płatności ryczałtowej ustalana jest na podstawie projektu budżetu operacji
- Pomoc przyznaje się na operację realizowaną **w jednym etapie** w terminie do 2 lat od dnia zawarcia umowy o przyznaniu pomocy, lecz nie później niż do dnia 30.06.2029 r.
- Płatność w wysokości **44 lub 50% kwoty przyznanej pomocy w formie finansowania wyprzedzającego lub zaliczki**.

W zakresie start KŁŻ pomoc przyznaje się, jeżeli:

- **W skład partnerstwa wchodzi co najmniej 5 rolników** i każdy z nich spełnia wymagania określone w przepisach w sprawie prowadzenia działalności:
 - w ramach dostaw bezpośrednich lub przy produkcji produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do sprzedaży bezpośredniej, lub w ramach rolniczego handlu detalicznego lub
 - w ramach działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej, lub wykonuje działalność gospodarczą, do której stosują się Prawo przedsiębiorców, w zakresie co najmniej jednego z rodzajów działalności określonych w dziale 10 i 11 Polskiej Klasyfikacji Działalności
- **Nie została dotychczas przyznana żadnemu z rolników wchodzących w skład partnerstwa pomoc na start KŁŻ albo rozwój KŁŻ** w ramach PS WPR, albo na tworzenie KŁŻ w ramach działania 16 PROW 2014-2020.
- Wnioskodawca **co najmniej od roku** poprzedzającego dzień złożenia Wniosku o Przyznanie Pomocy posiada miejsce zamieszkania lub miejsce wykonywania działalności gospodarczej oznaczone adresem wpisanym do CEIDG lub miejsce wykonywania działalności w ramach pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych na obszarze wiejskim objętym LSR (*gminy: Janowice Wielkie, Mysłakowice, Karpacz, Kowary, Piechowice, Podgórzyn, Szklarska Poręba*)

W zakresie start KŁŻ pomoc przyznaje się, jeżeli operacja:

- 1)** Polega na organizacji KŁŻ
- 2)** Dotyczy wprowadzania do obrotu lub sprzedaży produktów rolnych przeznaczonych do spożycia przez ludzi lub żywności zawierającej takie produkty, bezpośrednio konsumentom finalnym lub zakładom prowadzącym handel detaliczny bezpośrednio zaopatrującym konsumentów finalnych
- 3)** Jest inwestycją obejmującą koszty związane z przygotowaniem produktów do sprzedaży, konfekcjonowaniem, przechowywaniem, dostarczaniem do klientów, marketingiem
- 4)** Nie obejmuje kosztów inwestycji w produkcję rolniczą lub przetwórczą
- 5)** Przewiduje promocję produktów wytwarzanych przez członków tego KŁŻ przez wykorzystanie:
 - a) wspólnego logo dla wszystkich producentów oraz produktów objętych projektem oraz wykorzystujących zasoby danego KŁŻ,
 - b) różnorodnych kanałów komunikacji z konsumentem, ze szczególnym uwzględnieniem co najmniej dwóch kanałów komunikacji cyfrowej (np. aplikacji na urządzenia mobilne, sklepu internetowego, strony internetowej itp.), przy czym warunek nie dotyczy promocji alkoholu

LOKALNE KRYTERIA WYBORU

Projekt

(jeszcze nie zostały przyjęte przez Zarząd LGD)

1. Zakres uruchamianej działalności spełnia cel LSR związany z danym przedsięwzięciem

Zakres uruchamianej działalności spełnia cel LSR związany z danym przedsięwzięciem. Za kluczowe dla dalszego rozwoju obszaru LSR w dokumencie strategicznym jakim jest LSR na lata 2023-27 uznano:

- zieloną gospodarkę
- innowacyjną, inteligentną przedsiębiorczość

Kryterium weryfikowane będzie na podstawie zapisów w dokumentach aplikacyjnych.

Maksymalna liczba punktów w kryterium – 15.

- 15 – operacja dotyczy działalności w co najmniej jednym ze wskazanych zakresów
- 0 – operacja nie dotyczy żadnego z wymienionych zakresów

2. Zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska lub przeciwdziałanie zmianom klimatu

Operacja przewiduje zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska lub przeciwdziałanie zmianom klimatu.

W ramach kryterium preferowane będą operacje, których realizacja przyczyni się do przeznaczenia 20% i więcej lub 5% i więcej całkowitej wartości operacji na działania adaptacyjne i/lub działania mitygacyjne i/lub działania wzmacniające przechodzenie na gospodarkę cyrkularną w zależności od celu LSR w jakim realizowana jest operacja.

Wyjaśnienia dot. tego kryterium zawarto w dodatkowym materiale na końcu tabeli.

2. Zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska lub przeciwdziałanie zmianom klimatu

10 – w zakresie finansowym operacji przeznaczono 20 % i więcej, całkowitej wartości operacji na działania adaptacyjne i/lub działania mitygacyjne i/lub działania wzmacniające przechodzenie na gospodarkę cyrkularną (dla P.1.1)

10 - w zakresie finansowym operacji przeznaczono 5 % i więcej, całkowitej wartości operacji na działania adaptacyjne i/lub działania mitygacyjne i/lub działania wzmacniające przechodzenie na gospodarkę cyrkularną (dla P.2.3 i P.3.3)

0 – w zakresie finansowym operacji nie przeznaczono wskazanego limitu dla danego działania całkowitej wartości operacji na działania adaptacyjne i/lub działania mitygacyjne i/lub działania wzmacniające przechodzenie na gospodarkę cyrkularną

2. Zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska lub przeciwdziałanie zmianom klimatu

Adaptacja oznacza przewidywanie szkodliwych skutków zmiany klimatu i podejmowanie odpowiednich działań, by zapobiec ewentualnym szkodom lub je zminimalizować; oznacza ona też wykorzystanie możliwości, które mogą się pojawić. Nie ma uniwersalnego rozwiązania — działania adaptacyjne mogą obejmować budowę zabezpieczeń przeciwpowodziowych, wdrażanie systemów wczesnego ostrzegania przed cyklonami, przejście na uprawy odporne na suszę, a także przeprojektowanie systemów komunikacyjnych, działalności biznesowej i polityki rządowej.

Mitygacja, czyli łagodzenie, to całokształt działań, które mają na celu:

- ograniczanie emisji gazów cieplarnianych (czyli dwutlenku węgla), metanu, podtlenku azotu, fluorowęglowodorów, perfluorowęglowodorów, itd.)
- zwiększenie ich pochłaniania przez ekosystemy.

Zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska lub przeciwdziałanie zmianom klimatu

Przewiduje się realizację operacji zgłaszanych przez wnioskodawców na inwestycje w zakresie uruchamiania działalności gospodarczej uwzględniających również rozwiązania w zakresie błękitno-zielonej infrastruktury, zwiększania efektywności energetycznej w firmie, przechodzenia na odnawialne źródła energii, czy też wprowadzania rozwiązań opartych o gospodarkę o obiegu zamkniętym, które przyczynią się do łagodzenia zmian klimatu i adaptacji do ich skutków w obszarze zaplanowanej działalności gospodarczej.

Zależy nam, aby zakres przedmiotowy operacji uwzględniał inwestycje zmierzające do:

- przechwytywania i zagospodarowania wód opadowych w miejscu ich powstania lub bliskiej okolicy tzw. zielono-niebieska infrastruktura promująca sieć naturalnych i półnaturalnych rozwiązań zwiększających retencję, w tym małą retencję wodną oraz ograniczająca lokalne podtopienia i zmniejszająca ryzyko powodzi;
- likwidacji zasklepień lub uszczelnień gruntu poprzez stosowanie powierzchni przepuszczalnych dla wody;
- przeciwdziałania zagrożeniom wynikającym z powodzi, suszy, łagodzeniem skutków fal upałów, realizując działania ograniczające zagrożenia na powstające wskutek ekstremalnych zjawisk pogodowych;

Zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska lub przeciwdziałanie zmianom klimatu

- zmniejszania emisji gazów cieplarnianych poprzez transformację w kierunku np. promowanie nieemisyjnych środków transportu, zwiększenia roli firmy w ograniczaniu ilości odpadów i marnotrawienia żywności;
- zwiększania efektywności energetycznej poprzez oszczędzanie energii i przechodzenie na odnawialne źródła energii (OZE), urządzenia energooszczędne
- wzmacniania realizacji założeń gospodarki o obiegu zamkniętym itp..

Zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska lub przeciwdziałanie zmianom klimatu

Działania z zakresu adaptacji obejmują m.in.:

- działania z zakresu zielonej infrastruktury związane z rewitalizacją/stworzeniem systemu zieleni otaczającej firmę oraz ze zwiększeniem powierzchni biologicznie czynnej,
- działania z zakresu błękitnej infrastruktury dotyczące systemu gospodarowania wodą w firmie,

Zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska lub przeciwdziałanie zmianom klimatu

Działania z zakresu mitygacji obejmują m.in.:

- wdrażanie i promowanie czystych/zielonych/odnawialnych źródeł energii, w tym wykorzystywanie energii ze słońca, wiatru i wody w celu ograniczenia emisji gazów cieplarnianych; zwiększanie efektywności energetycznej i /lub udział odnawialnych źródeł energii wykorzystywanych np.do oświetlenia
- zakup maszyn, urządzeń o najwyższej klasie energetycznej, energooszczędne
- używanie materiałów budowlanych zgodnych z zasadą DNSH
- inwestycje w istniejącą infrastrukturę
- wdrażanie i promowanie zrównoważonej mobilności, w tym ustanawianie punktów ładowania samochodów elektrycznych (preferuje się, aby punkty ładowania zasilane były przez energię pochodzącą z OZE), stymulowanie udostępniania samochodów, promowanie jazdy na rowerze jako alternatywy dla samochodów,
- działania z zakresu zielonej infrastruktury związane z rewitalizacją/stworzeniem systemu zieleni wokół firmy oraz ze zwiększeniem powierzchni biologicznie czynnej, wprowadzanie zielonych ścian, czy dachów, w tym systemy nawadniania

Zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska lub przeciwdziałanie zmianom klimatu

Działania z zakresu gospodarki o obiegu zamkniętym obejmują m.in.:

- zwiększanie wydajności wykorzystania zasobów;
- ograniczenie produkcji odpadów i ich ponowne wykorzystanie, wprowadzenie recyklingu
- wykorzystywanie surowców wtórnych;
- promowanie zrównoważonej konsumpcji

3. Innowacyjność operacji

Operacja przewiduje zastosowanie rozwiązań nowatorskich i innowacyjnych na obszarze LGD lub jego części.

- Przez operacje nowatorskie rozumie się: operacje niestandardowe, o eksperymentalnym charakterze, w nietypowy sposób podchodzące do lokalnych zasobów, tradycji, przyczyniające się do pozytywnych zmian o długofalowym charakterze na obszarze, wprowadzające nową jakość na obszarze LGD. Zgodnie z definicją wynikającą ze słownika języka polskiego jako nowatorstwo należy rozumieć operacje i rozwiązania niekonwencjonalne, wyjątkowe, odkrywcze, oryginalne, pionierskie, kreatywne. Oznacza to, że powinny to być operacje zupełnie nowe, oryginalne, nigdy do tej pory nie realizowane na całym obszarze LGD, a jeżeli nie było takich działań to należy je rozumieć jako eksperyment na obszarze LGD i tym samym nową jakość. Nowatorstwo na obszarze LGD oznacza, że może to być innowacja przeniesiona z innego obszaru kraju lub świata, a potwierdzenie jej nowatorstwa powinno znajdować odzwierciedlenie w opiniach, literaturze, artykułach niezależnych od wnioskodawcy podmiotów. Przykłady to: SMART DOM lub firma produkująca profesjonalne rowery dla osób niepełnosprawnych, w tym dla weteranów wojen. Tego rodzaju operacje wnoszą całkowicie nową jakość na obszarze LGD oraz mają długofalowy charakter (w sensie trwałości, wprowadzania nowości, oddziaływania kreatywności na innych).

3. Innowacyjność operacji

Operacja przewiduje zastosowanie rozwiązań nowatorskich i innowacyjnych na obszarze LGD lub jego części.

- Przez innowacyjność rozumie się: wdrożenie nowego na danym obszarze lub znacząco udoskonalonego produktu, usługi, procesu, organizacji lub nowego sposobu wykorzystania lub zmobilizowania istniejących lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych czy społecznych na obszarze LGD lub jego części (może dotyczyć innowacji w jednej miejscowości). W odróżnieniu od nowatorstwa innowacyjność może dotyczyć istniejącej już inwestycji lub jedynie jej części.
- 10 – operacja jest nowatorska
- 5 – operacja jest innowacyjna
- 0 – operacja nie jest nowatorska, ani innowacyjna

4. Wnioskodawca należy do osób zdiagnozowanych na obszarze LSR jako te w niekorzystnej sytuacji

- Wnioskodawca należy do osób zdiagnozowanych na obszarze LSR jako te w niekorzystnej sytuacji:
 - a) Osoby z niepełnosprawnością
 - b) Kobiety
 - c) Osoby poszukujące zatrudnienia i pozostające poza rynkiem pracy
 - d) Młodzież w wieku 18 - 25 lat
 - e) Senior/-ka 60+

Punkty sumują się, za wyjątkiem wieku wnioskodawcy.

Maksymalna liczba punktów 20.

4. Wnioskodawca należy do osób zdiagnozowanych na obszarze LSR jako te w niekorzystnej sytuacji

- *5 - osoba z niepełnosprawnością*
- *5 - kobieta*
- *5 - osoba poszukująca zatrudnienia i pozostająca poza rynkiem pracy*
- *5 - osoba młoda w wieku 18 - 25 lat*
- *5 - osoba starsza 60+*
- *0 – żadne z powyższych*

5. Udział w indywidualnym doradztwie, świadczonym w biurze LGD

Preferowane będą operacje, których Wnioskodawcy czynnie uczestniczyli w doradztwie realizowanym przez LGD.

Kryterium będzie weryfikowane na podstawie pisemnego zaświadczenia LGD i wpisu do rejestru indywidualnego doradztwa w LGD Partnerstwo Ducha Gór.

- 10 - tak
- 0 - nie

6. Promowanie operacji

Preferowane są operacje, które wpływają na promocję-regionu Partnerstwo Ducha Gór i Kraina Ducha Gór, przez co zwiększają identyfikowalność regionu oraz LGD.

W przypadku umieszczania informacji w mediach oraz na stronach i w wydawnictwach LGD wnioskodawca określa konkretne tytuły wydawnictw, prasy i adresy portali internetowych oraz ilości planowanych do umieszczenia informacji.

6. Promowanie operacji

- 1 pkt. - umieszczenie logotypu LGD Partnerstwo Ducha Gór na plakacie i/lub tablicy w miejscu realizacji operacji
- 1 pkt. – zamieszczenie logotypu LGD i informacji (artykułu/postu) o projekcie dofinansowanym z LGD Partnerstwo Ducha Gór na swojej stronie www i w mediach społecznościowych z hasztagiem # lub podlinkowaniem do profilu Partnerstwo Ducha Gór LGD (w przypadku ich posiadania)
- 1 pkt. – umieszczenie informacji o operacji na stronach LGD lub w wydawnictwach LGD
- 1 pkt. – wykorzystuje w tytule operacji nazwę „Partnerstwo Ducha Gór” lub „Kraina Ducha Gór”
- 1 pkt. - wykorzystuje na plakacie, tablicy, www, w mediach społecznościowych logo „Kraina Ducha Gór”
- 0 pkt. – brak wpływu na promocję

Punkty sumują się.

7. Gotowość wniosku do realizacji oraz kompletność złożonych dokumentów

Wnioskodawca złożył wniosek oraz dokumentację, które potwierdzają gotowość operacji do realizacji.

1. W przypadku projektów obejmujących roboty budowlane:

- Dołączono wymagane ostateczne pozwolenia na budowę i/lub zgłoszenie wraz z brakiem sprzeciwu lub dokument potwierdzający, że nie jest wymagane zgłoszenie:
 - budowy i robót budowlanych niewymagających pozwolenia na budowę i/lub
 - zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części
- Dołączono wniosek o wydanie pozwolenia lub zgłoszenia budowy i robót budowlanych nie wymagających pozwolenia na budowę lub zgłoszenia zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części.

2. Dokumenty o których mowa w kryterium powinny być wydane przez uprawniony organ.

3. W przypadku projektów nie obejmujących robót budowlanych operacja będzie oceniana na podstawie innych obowiązkowych i wymaganych dokumentów.

3 pkt. - dołączono wymagane ostateczne pozwolenia na budowę i/lub zgłoszenie wraz z brakiem sprzeciwu lub dokument potwierdzający, że nie jest wymagane zgłoszenie:

- budowy i robót budowlanych niewymagających pozwolenia na budowę i/lub
- zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części lub realizacja zadania nie wymaga uzyskania pozwoleń, decyzji oraz innych dokumentów wydanych przez uprawniony organ

2 pkt - dołączono wniosek o wydanie pozwolenia lub zgłoszenia budowy i robót budowlanych nie wymagających pozwolenia na budowę lub zgłoszenia zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części.

Kryterium weryfikowane będzie na podstawie załączonych dokumentów do wniosku i zapisów we wniosku.

Maksymalna liczba punktów – 3.

7. Gotowość wniosku do realizacji oraz kompletność złożonych dokumentów

3 - dołączono wymagane ostateczne pozwolenia na budowę i/lub zgłoszenie wraz z brakiem sprzeciwu lub dokument potwierdzający, że nie jest wymagane zgłoszenie:

- budowy i robót budowlanych niewymagających pozwolenia na budowę i/lub
- zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części

3 - Realizacja zadania nie wymaga uzyskania pozwoleń, decyzji oraz innych dokumentów wydanych przez uprawniony organ

2 - dołączono wniosek o wydanie pozwolenia lub zgłoszenia budowy i robót budowlanych nie wymagających pozwolenia na budowę lub zgłoszenia zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części.

0 – nie spełnia powyższego

8. Czas realizacji operacji

Preferowane będą operacje, które będą realizowane nie dłużej niż 12 miesięcy, liczone od dnia wpłynięcia zaliczki/wyprzedzającego finansowania na konto bankowe Wnioskodawcy, a w przypadku nie wnioskowania o zaliczkę/wyprzedzające finansowanie od dnia podpisania umowy przyznania pomocy.

Za datę zakończenia realizacji operacji uznaje się dzień złożenia wniosku o płatność końcową.

Maksymalna liczba punktów – 2.

Maksymalna liczba punktów – 2.

2 - nie dłużej niż 12 miesięcy

0 - dłużej niż 12 miesięcy

9. Wnioskowana kwota pomocy start DG

Preferowane będą operacje, których wartość dofinansowania nie przekracza 60 tys. zł.

Maksymalna liczba punktów – 10.

- 10 - wartość dofinansowania nie przekracza 60 tys. zł
- 0 - wartość dofinansowania przekracza 60 tys. zł

9. Wnioskowana kwota pomocy rozwój DG

Preferowane będą operacje, których wartość dofinansowania nie przekracza 120 tys. zł.

Maksymalna liczba punktów – 10.

- 10 - wartość dofinansowania nie przekracza 120 tys. zł
- 0 - wartość dofinansowania przekracza 120 tys. zł

10. Termin złożenia wniosku

Preferowane będą wnioski złożone w trakcie trwania naboru, co zniweluje ewentualne problemy techniczne spowodowane przeciążeniem systemu informatycznego w ostatnim dniu trwania naboru.

W przypadku kiedy 5 lub 10 dzień trwania naboru wypadnie w dzień wolny lub święto, do spełnienia kryterium liczymy kolejny dzień roboczy.

Maksymalna liczba punktów – 5.

- 5 - do 10 dni przed zakończeniem trwania naboru wniosków
- 3 - do 5 dni przed zakończeniem trwania naboru wniosków
- 0 – poniżej 5 dni przed zakończeniem trwania naboru wniosków

11. Operacja znajduje się w koncepcji SV na danym obszarze

Operacja znajduje się na liście zadań w koncepcji SV na danym obszarze.

Kryterium będzie weryfikowane na podstawie zapisów w koncepcjach Smart Village (SV), opracowanych zgodnie z wytycznymi MRiRW.

Maksymalna liczba punktów w kryterium – 10.

- 10 – operacja znajduje się na liście zadań w koncepcji SV na danym obszarze
- 0 - Operacja nie znajduje się w koncepcji SV na danym obszarze.

12. Promocja Karkonoskiej Marki Lokalnej (KML)

Kryterium premiuje operacje wpływające na wzmocnienie i rozwój Karkonoskiej Marki Lokalnej (KML), aktywizuje uczestników marki, buduje wokół nich społeczność. Premiuje operacja mające wpływ na cały obszar i jego rozpoznawalność. Zaangażowanie certyfikowanych podmiotów/usług/produktów musi mieć odzwierciedlenie w budżecie operacji.

Weryfikowane na podstawie wniosku o przyznanie pomocy.

- 2 – działania są realizowane przez podmiot certyfikowany znakiem KML lub korzystają z certyfikowanych produktów i/lub usług
- 1 - działania są realizowane we współpracy/partnerstwie z podmiotem certyfikowanym znakiem KML
- 0 – nie dotyczy

13. Potencjał wnioskodawcy

Premiuje wnioskodawców którzy zrealizowali i rozliczyli dotację ze środków PROW na lata 2014-2020 w LGD Partnerstwo Ducha Gór

Ocena na podstawie informacji dostarczonych przez biuro LGD.

Maksymalna liczba punktów w kryterium – 2.

- 2 pkt. - wnioskodawca zrealizował i poprawnie rozliczył operację w ramach PROW 2014-2020
- 0 pkt. - wnioskodawca nie zrealizował i nie rozliczył operacji w ramach PROW 2014-2020

14. Utworzenie nowych miejsc pracy – tylko w zakresie rozwoju DG

Operacja spowoduje utworzenie nowych miejsc pracy w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne.

W ramach kryterium preferowane jest utworzenie co najmniej $\frac{1}{2}$ etatu jako miejsce pracy, które należy utrzymać przez okres 3 lat.

Maksymalna liczba punktów w kryterium – 10.

10 – $\frac{1}{2}$ etatu nowe miejsce pracy

0 – brak nowego miejsca pracy

PRZYKŁADY 1) adaptacji i mitygacji do zmian klimatu:	
wprowadzeniem małej retencji wodnej i zagospodarowaniem wód opadowych	w tym budowa niecek infiltracyjnych, studni chłonnych, budowa nawierzchni przepuszczalnych, budowa zbiorników podziemnych i naziemnych na wodę opadową, budowa zbiorników infiltracyjno – sedymentacyjnych, budowa stawów mokrych i suchych - zasilanych w okresie deszczów, budowa niecek chłonnych, rowów infiltracyjnych budowa ogrodów deszczowych, muld retencyjnych, skrzynek retencyjno- rozsączających, drenaż i systemy rozsączające
zakładaniem zielonych ścian, dachów	dachy budynków pokryte roślinnością, w tym ogrody wertykalne, ściany budynków pokryte roślinnością
tworzeniem terenów zieleni, wprowadzaniem elementów zazieleniających obszary zabudowane, w tym rewitalizacją terenów zdegradowanych	w tym zielone podwórka, parki kieszonkowe, nasadzenia odpowiednich nieinwazyjnych roślin pod względem wymagań wodnych i miejsc nasadzeń, sadzenie drzew owocowych, usunięcie gatunków roślin trujących, szkodliwych lub inwazyjnych i zastąpienie ich odpowiednimi gatunkami, inwentaryzacja gatunków cennych przyrodniczo, prace pielęgnacyjno-ratownicze drzew, konstrukcje i podłoża magazynujące wodę wokół drzew, skrzynki korzeniowe, geokompozyt sorbujący wodę, wymiana nawierzchni na murawę naturalną
budowaniem powierzchni ekoedukacyjnych	tablice edukacyjne i terenowe gry edukacyjne, przyrodnicze ścieżki edukacyjne, ścieżki korekcyjne/ sensoryczne, ogródki dydaktyczne, place zabaw bazujące na naturze
instalacją małej architektury bezpośrednio związanej z typem działania adaptacyjnego/ mitygacyjnego	np. krawężnik pełniący funkcję ławki umożliwiający dopływ wody opadowej do ogrodu deszczowego, fontanna napowietrzająca wodę w oczku wodnym,
oszczędzaniem energii i produkcją zielonej energii	wykorzystanie energii słonecznej, wiatrowej (OZE) np..do oświetlenia, energooszczędne urządzenia, maszyny, strategie, procedury
wspieranie bioróżnorodności	na przykład tworzenie eko-ogrodków, budowanie domków dla owadów...

PRZYKŁADY 2) przechodzenie na gospodarkę cyrkularną, czyli o obiegu zamkniętym:	
zwiększaniem wydajności wykorzystania zasobów;	w tym efektywniejsze zarządzanie zasobami: np. wdrożenie lepszych praktyk zarządzania zasobami naturalnymi, jak np. woda może pomóc w ograniczeniu marnotrawstwa i nadmiernego wykorzystywania zasobów; wdrożenie systemu monitorowania mogłoby znacząco pomóc w kontrolowaniu zużycia zasobów oraz ograniczaniu nadmiernej eksploatacji;
ograniczeniem produkcji/powstawania odpadów i ich ponownym wykorzystaniem, wprowadzenie recyklingu	w tym instalacja urządzeń/pojemników do sortowania odpadów, w tym recykloematów, budowa kompostowników, wykorzystanie kompostowanych odpadów biodegradowalnych do obróbki gleby / utrzymania zieleni, ponowne wykorzystanie odpadów
inne działania zgodne z hierarchią postępowania z odpadami;	np. redukcja odpadów u źródła: polega na ograniczaniu ilości odpadów generowanych poprzez zmniejszenie zużycia surowców, unikanie nadmiernego pakowania, promowanie minimalizacji odpadów w procesach produkcyjnych i konsumenckich oraz wdrażanie strategii ekoprojektowania. np. ponowne wykorzystanie: obejmuje to przywracanie przedmiotów i materiałów do użytku w ich pierwotnej formie lub poprzez przekształcenie ich w inne produkty; działania te mogą obejmować naprawę, remont, wymianę, a także działalność charytatywną lub sprzedaż przedmiotów używanych. np. recykling: polega na przetwarzaniu odpadów w celu uzyskania surowców wtórnych, które mogą być wykorzystane do produkcji nowych produktów; recykling pomaga ograniczyć zapotrzebowanie na surowce naturalne oraz zmniejszyć ilość odpadów trafiających na składowiska
wdrażaniem innowacyjnych rozwiązań prowadzących do przejścia na gospodarkę o obiegu zamkniętym;	np. wprowadzanie systemów logistycznych opartych na obiegu zamkniętym, które umożliwiają skuteczne zbieranie, segregację i przetwarzanie odpadów w celu ich ponownego wykorzystania lub recyklingu w firmie
wykorzystywaniem surowców wtórnych;	wykorzystywanie surowców wtórnych, czyli materiałów pozyskanych z recyklingu lub odzysku, jest kluczowym elementem gospodarki o obiegu zamkniętym, np. recykling organiczny: odpady organiczne, takie jak resztki jedzenia czy zielone odpady, mogą być przetwarzane na kompost lub biogaz
oszczędzanie wody pitnej	wykorzystanie zebranej wody deszczowej do nawadniania zieleni miejskiej, ogrodów, zielonych dachów czy ścian
ograniczeniem marnowania surowców, w tym żywności, ograniczanie emisji CO2	ważne jest, aby inwestować w infrastrukturę umożliwiającą efektywne odzyskiwanie i ponowne wykorzystywanie surowców; wytwarzanie produktów, rzemiosła i żywności na obszarze LGD, do której mają dostęp mieszkańcy